

Posudek rigorózní práce Mgr. Barbory Šonové „Koncepce životních událostí a jejich vlivu na zdravotní stav jedince: mezinárodní srovnání“

Rigorózní práce Mgr. Barbory Šonové navazuje na její diplomovou práci, věnovanou výzkumu psychologických souvislostí životních událostí u souboru finských respondentů a úspěšně obhájenou na Katedře psychologie FF UK v roce 2010. Práce je věnována aktuálnímu a odborně i společensky významnému tématu, protože – jak jsem již uvedl v posudku na práci diplomovou - kromě hlavní tradičně zkoumané souvislosti životních událostí se zdravotním stavem souvisí tento koncept do značné míry nejen s celkovou životní poutí každého člověka, ale také se stavem společnosti a dynamikou jejího vývoje.

Rigorózní práce vznikla přepracováním, aktualizací a především zásadním doplněním výše zmíněné práce diplomové o data z dalšího výzkumu, provedeného v roce 2011 u rozsahem i strukturou srovnatelného českého souboru.

Posuzovaná rigorózní práce je členěna na teoretickou a empirickou část. Teoretickou část tvoří 9 hlavních kapitol o celkovém rozsahu 76 stran, empirickou část 5 hlavních kapitol o celkovém rozsahu 44 stran. Práce je doplněna rozsáhlým soupisem použité literatury (15 str.) a četnými přílohami, obsahujícími jednak kopie použitých metod, jednak tabulky dokumentující zpracování dat.

První kapitola teoretické části práce je věnována vymezení pojmu „životní události“ (dále ŽU), druhá podává historický přehled zájmu o výzkum ŽU v kontextu výzkumu zátěže a stresu a jejich důsledků pro zdraví, třetí je věnována vztahu ŽU a nemoci a čtvrtá vymezuje proměnné ovlivňující dopady ŽU na zdraví. Pátá kapitola se zabývá vymezením podstaty patofyziologického působení ŽU na zdraví a šestá kapitola je věnována interkulturním souvislostem postulovatelným ve vztahu k ŽU. Sedmá kapitola je zaměřena na metodologické souvislosti výzkumu ŽU, představuje výzkumné přístupy, plány a významné metody, užívané v této oblasti a osmá kapitola otevírá některé dosud nevyjasněné otázky výzkumu ŽU. Devátá kapitola přináší kritické hodnocení shromážděných poznatků.

V první kapitole empirické části jsou formulovány výzkumné otázky, ve druhé jsou popsány použité metody a výzkumné soubory, třetí kapitola představuje získané výsledky, čtvrtá je věnována diskusi a poslední, pátá kapitola je věnována závěrům práce.

Práce je sepsána velmi pečlivě, dobrou a srozumitelnou češtinou a na vysoké odborné úrovni. Autorka vychází z reprezentativního a relevantního literárního zázemí zahraničního i domácího původu, které tvůrčím způsobem zpracovává a přiměřeně kriticky hodnotí. V empirické části přináší velmi zajímavé výsledky mezinárodního výzkumu ŽU u souboru finských (N=258) a českých (N=257) respondentů. Výzkum u finského souboru provedla autorka během svého pobytu ve Finsku v rámci studijního programu Erasmus v letním semestru 2009, výzkum u českého souboru respondentů byl uskutečněn v letním semestru, resp. květnu – září 2011. Použité metody (SRRS - Holmes, Rahe, 1967; GHQ 28 – Goldberg, 1972; AAQ-II – Bond et al., 2011; TIPI – Gosling, Rentfrow, Swann, 2003; a škála k hodnocení lokalizace kontroly) jsou relevantní stanoveným výzkumným otázkám a cílům. Statistické zpracování dat je precizní a náročné. Výsledky mj. potvrdily základní předpokládanou souvislost mezi prožitými ŽU a negativními změnami duševního zdraví, umožnily koncipovat model pro predikci zdravotního stavu a přinesly též velmi zajímavá, významná a v řadě případů originální zjištění týkající se mezinárodního srovnání obou souborů.

K práci mám pouze některé dílčí, spíše formální připomínky, týkající se drobných nepřesností, jež unikly pozornosti autorky i vedoucího práce, např. méně vhodná formulace „skóre“ místo „skór“ (str. 98, 99, 104 atd.), nebo záměna pojmů v české verzi instrukce k posuzování lokalizace kontroly na předposledním řádku str. 143.

Závěr:

Rigorózní práce Mgr. Barbory Šonové je nepochybně kvalitním příspěvkem do českého psychologického písemnictví, vycházejícím z originálního mezinárodního srovnávacího projektu. Autorka prokázala nejen schopnost samostatně formulovat a realizovat tento mezinárodní výzkumný projekt, ale též schopnost využít k realizaci podstatné části tohoto projektu s vysokou efektivitou studijního pobytu v zahraničí v rámci programu Erasmus. Protože rigorózní práce Mgr. Šonové nepochybně vyhovuje požadavkům stanoveným na tento typ prací, doporučuji ji k obhajobě.

